

18. juni 2002

J.nr.: 97-33/420-0348

JP

Afgørelse**i sagen om etablering af slagtesvineproduktion med 52 dyreenheder (DE)
på en ejendom i Sydlangeland Kommune, Fyns Amt**

Fyns Amt har den 31. august 2001 truffet afgørelse om, at etablering af en slagtesvineproduktion på 52 DE på ejendommen matr.nr. 65a Sønderbro By, Magleby, beliggende Gulstavvej 23 i Sydlangeland Kommune er VVM-pligtig efter bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 428 af 2. juni 1999 om supplerende regler i medfør af lov om planlægning (samlebekendtgørelsen), jf. bilag 2, pkt. 1e - "Anlæg for intensiv husdyravl". Ansøger har påklaget afgørelsen til Naturklagenævnet.

Der er søgt om tilladelse til at etablere en produktion på 52 DE (1575 slagtesvin) i eksisterende staldanlæg, der ombygges, så der etableres 360 stipladser på dybstrøelse. Dybstrøelsen opbevares på eksisterende møddingsplads ved ejendommen med opsamling til eksisterende ajlebeholdere.

Den nærmeste bolig i landzone er Gulstavvej 21 (tilhørende ansøger), der ligger i en afstand fra ejendommens staldanlæg på ca. 40-50 m. 4 boliger med indbyrdes afstand på mindre end 200 m ligger nærmere 300 m fra staldanlægget. Der er 1,3 km til nærmeste byzoneareal i Bagenkop.

Harmonikravet til udspretningsarealer for produktionen er 30,6 ha. Ejendommen har et jordtilliggende på 16,7 ha. Herudover har ejeren forpagtet 14,3 ha. Udspretningsarealerne ligger omkring og navnlig nord for ejendommens bygninger.

Amtsrådets afgørelse er baseret på oplysninger i en af forvaltningen udarbejdet redegørelse af 17. august 2001, hvortil der henvises i afgørelsen.

Ejendommen og store dele af udspretningsarealerne ligger inden for et internationalt naturbeskyttelsesområde (EF-habitatområde og EF-fuglebeskyttelses-område). Området er endvidere højt målsat i Fyns Amts Regionplan 2001-2013. Målsætningen for området er ikke opfyldt som følge af for stor næringsstofftilførsel. Udspretningsarealerne ligger i afstrømningsoplandet til Søgård Mose (SØ) og Magleby Nor, som via Klise Nor afvander til Vejsnæs Bugt. Klise Nor, dele af Magleby Nor og Søgård Mose er udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde (EF-habitatområde og EF-fuglebeskyttelses-område). I forbindelse med Søgård Mose er planlagt et større nationalt naturgenopretningsprojekt, der går ud på at genskabe en større sødannelse.

Fyns Amts afgørelse om VVM-pligt er truffet med henvisning til, at der er væsentlige miljøproblemer i sagen, herunder belastningen af det sårbare og højt målsatte vand- og naturområde Klise Nor, hvor enhver merbelastning vil være i strid med målsætningen. Endvidere vurderes det ansøgte at give anledning til væsentlig luftbåren kvælstofpåvirkning af overdrevet Fakkebjerg, der er A-målsat i regionplanen og indgår i det internationale naturbeskyttelsesområde som højest værdisat på grund af rødlistede arter, og hvor tålegrænsen allerede i dag er overskredet. Endelig vil projekter modvirke det nationale genopretningsprojekt med at genskabe en større sødannelse ved Søgård Mose.

Amtet har samtidig tilkendegivet at ville være indstillet på at udarbejde forslag til regionplantillæg med VVM-vurdering.

Klageren har oplyst, at der er tale om en genetablering af en tidligere husdyrproduktion, idet der tidligere var en kvægproduktion på ejendommen på 52 DE. Sidste dyr er afgang fra ejendommen den 31. juli 1998, og der er sendt ansøgning om genetablering den 31. marts 2001. Der er således søgt inden for 3-års fristen i planlovens § 56, stk. 2.

Klageren bestrider, at den af amtet beregnede belastning er korrekt og gengiver en beregning, der viser den forventede gødningsproduktion i form af kvælstof og fosfor. Produktionen vil på grund af afløbs- og vindforhold ikke påvirke Søgårds Mose og overdrevet Fakkebjerg. Det be-

mærkes, at dyretæthed i området er på 0,5 DE/ha, hvorfor tålegrænsen ikke er overskredet.

Det gøres gældende, at afgørelsen ikke kan begrundes med henvisning til de internationale beskyttelsesområder, idet udpegningen ikke har været til høring hos grundejerne.

[Det fremgår af sagen, at klager tidligere har rettet henvendelse til Fyns Amt vedrørende proceduren ved udpegning af de internationale beskyttelsesområdet. Amter har videresendt klagers henvendelse til Skov- og Naturstyrelsen, der har besvaret henvendelsen ved brev af 15. november 2001.]

Fyns Amt har til klagen bemærket, at det generelt gælder, at VVM-screeningssager afgøres på det foreliggende grundlag. En egentlig detaljeret beregning skal først gennemføres, når man i starten af selve VVM-arbejdet har fastsat grundlaget for beregningerne. De beregninger af tab af næringsstoffer, som amtet laver i screeningssager, er overslagsberegninger, der skal vise, hvorvidt der kan forventes at være væsentlige miljøproblemer i sagen. Klagen ses ikke at indeholde oplysninger, som ændrer ved dette grundlag.

De skønsmæssige beregninger af den potentielle miljøbelastning (merbelastning) er baseret på "standard-tal", som er gennemsnitsværdier for forskellige sammenlignelige landbrugsbedrifter. Oplysninger om tidligere driftspraksis mv. indgår kun i screeningen, såfremt ansøger oplyser herom.

I VVM-redegørelsen vil der kunne opstilles en mere præcis opgørelse af det ansøgtes miljøbelastning. Det er rimeligt at antage, at der i den konkrete VVM-redegørelse kan beregnes en miljøbelastning, som kan være forskellig (mindre eller større) end den i screeningen beregnede.

Klageren har i en kommentar til amtets udtalelse fastholdt, at amtets beregninger ikke er korrekte, samt påvist at beregningerne er behæftet med unøjagtigheder og baseret på urigtige oplysninger, bl.a. om den årlige udledning af spildevand. Endvidere bemærkes, at det af redegørelsen fremgår, at belastningen med luftbåren kvælstof sker i en afstand af 200 m fra produktionsstedet, og at bygningerne ligger 230 m fra nærmeste naturområde. Videre anføres, at der ikke er taget hensyn til, at ejendommen ligger vest for Søgårds Mose og nord for Fakkebjerg, og at vinden i området i ca. 75% af tiden er vestlig. Efter klagers opfattel-

se ligger ejendommens arealer ikke inden for et internationalt beskyttet område. Vedrørende det påberåbte naturgenopretningsprojekt bemærkes, at der ikke er sket noget siden 1991/1992.

Klager præciserer, at ansøgningen er en ansøgning om genetablering i medfør af planlovens § 56, stk. 2. Siden det sidste dyr afgik fra kvægbesætningen den 31. juli 1998, er der på ejendommen drevet markbrug og foretaget oprydning og reparation af bygningerne.

Klageren har endvidere anført en række oplysninger og synspunkter vedrørende projektet Søgård Sø og Skov- og Naturstyrelsens køb af Søgård.

Fyns Amt har bemærket, at det vil have væsentlig betydning for andre sager, at kende Naturklagenævnets svar på klagepunktet om, hvorvidt projektet er et nyanlæg, når der har været kvægproduktion tidligere. Endvidere er det væsentligt af vide, om der ved beregning af merbelastningen i en screeningssag (og 0-alternativet i en VVM-redegørelse) skal tages udgangspunkt i et planteavlsbrug eller en husdyrproduktion af en vis størrelse. I den konkrete sag er det amtets opfattelse, at alternativet er et planteavlsbrug, og ikke den ophørte (ikke-eksisterende), lovlige malkekvægsbesætning. Naturklagenævnet opfordres til at tage stilling til anvendelse af planlovens § 56 i denne art sager. Amtet er klart af den opfattelse, at bestemmelsen i den konkrete sag ikke giver klager ret til at genoptage produktionen af ca. 50 DE malkekvæg.

Klager har telefonisk oplyst, at malkekøerne blev solgt til april 1997, men besætningen bestod endvidere af et tilsvarende antal ungdyr, der løbende blev solgt i de kommende 15-16 måneder. I sommeren 1998 var der formentlig omkring 20 dyr tilbage. De sidste blev solgt den 31. juli 1998.

Naturklagenævnets afgørelse

I sagens afgørelse har deltaget 9 af nævnets 10 medlemmer: Lars Busck (formand), Ole Pilgaard Andersen, Marie-Louise Andreasen, Peter Christensen, Henning Grove, Leif Hermann, Jens Steffensen, Poul Søgaard og Jens Vibjerg.

Naturklagenævnet skal udtale:

Naturklagenævnet kan ikke behandle de klagepunkter, der vedrører udpegning af de internationale beskyttelsesområder. Der henvises herom til Skov- og Naturstyrelsens udtalelse af 15. november 2001.

Efter planlovens § 58, stk. 1, nr. 4, kan amtets afgørelse påklages til Naturklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål. Det er et retligt spørgsmål, om det pågældende anlæg er omfattet af VVM bestemmelserne i bekendtgørelse om supplerende regler i medfør af lov om planlægning nr. 428 af 10. juni 1999 (samlebekendtgørelsen). Det er i den forbindelse endvidere retlige spørgsmål, hvilken betydning det tidligere dyrehold på ejendommen har ved vurderingen af det ansøgte, og hvornår der er en umiddelbar ret til at genoptage en tidligere produktion, efter at produktionen har været indstillet.

Ifølge samlebekendtgørelsens § 3, stk. 1, skal forslag til regionplanretningslinier for de i bilag 1 angivne anlæg ved nyanlæg, ledsages af en redegørelse, der indeholder en særlig vurdering af anlæggets virkning på miljøet - VVM-redegørelse.

Reglerne i stk. 1 gælder tillige for de i bilag 2 angivne anlæg, når anlægget på grund af dets art, dimensioner eller placering må antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet. Ved vurdering heraf skal der tages hensyn til kriterierne i bilag 3, det vil sige projektets karakteristika og placering, samt kendetegn ved den potentielle miljøpåvirkning.

Bilag 1, punkt 17 omfatter anlæg til husdyrproduktion med kapacitet for mere end 250 DE eller mere end 210 DE i slagtekyllinger alene.

Ifølge bilag 2, punkt 1e, er anlæg til intensiv husdyravl omfattet af bekendtgørelsens § 3, stk. 2. Ifølge bilag 2, punkt 13, er ændringer eller udvidelser af anlæg i bilag 1 eller 2, som allerede er godkendte, er udført eller ved at blive udført, omfattet af bekendtgørelsens § 3, stk. 2, når de kan være til skade for miljøet.

Amtet har taget udgangspunkt i, at der for tiden alene er plantedrift på ejendommen. Det følger imidlertid af grundsætningen i planlovens § 56, stk. 2 - hvorefter en hidtidig ret til at udnytte en ejendom på en måde, der vil kræve tilladelse eller dispensation efter loven, først bortfalder, når retten ikke har været udnyttet i 3 år - at en lovligt kvægproduktion, der har været indstillet, frit kan genoptages uden yderligere sagsbehandling i relation til planloven, såfremt produktionen ikke har været indstillet i mindst 3 år.

Opretholdelse af bedriften med et vist antal kvier må anses som tilstrækkelig til, at virksomheden anses som værende holdt i gang. Da der således på ansøgningstidspunktet ikke er forløbet 3 år, fra den hidtidige produktion er indstillet, finder Naturklagenævnet, at der ved vur-

deringen af, om etableringen skal screenes og ved den eventuelle screening skal tages udgangspunkt i belastningen ved den hidtidige lovlige anvendelse.

Det fremgår af ovennævnte referat af samlebekendtgørelsen, at alle de anlæg, der er omtalt i bekendtgørelsens bilag 2, punkt 1-12, efter omstændighederne kan få væsentlig indflydelse på miljøet. De pågældende anlæg skal derfor altid screenes på grundlag af de i bilag 3 nævnte kriterier. Derimod omhandler punkt 13 kun de anlæg, der kan være **til skade** for miljøet. Det betyder, at hvis en ændring eller en udvidelse ikke kan antages at ville være til skade for miljøet, foreligger der ikke et anlæg, der er omfattet af bilag 2, og der skal derfor heller ikke foretages en screening.

Den nu ansøgte etablering er efter Naturklagenævnets opfattelse omfattet af bilag 2, punkt 13, idet nævnet lægger til grund, at en ændring i et husdyrhold, der alene angår arten, men ikke antal DE, ikke kan være så stor en ændring, at den kan sidestilles med nyanlæg. Der henvises herved til, at punkt 17 i bilag 1 knytter VVM-pligten til antal DE og i den forbindelse alene sondrer mellem slagtekyllinger og andre dyregrupper.

En screeningsafgørelse skal herefter alene udarbejdes, hvis ændringen er til skade for miljøet. Da amtet har taget udgangspunkt i ejendommens drift som plantebrug og har anset det ansøgte som et anlæg omfattet af bilag 2, punkt 1e, er der ikke foretaget en vurdering af, om den ansøgte ændring er til skade for miljøet.

Naturklagenævnet hjemviser derfor sagen til Fyns Amt til videre behandling, idet det ansøgte skal anses som en ændring i et dyrehold fra kvægbrug til slagtesvin og vurderes efter samlebekendtgørelsens bilag 2, punkt 13.

På Naturklagenævnets vegne

Jytte Petersen